

Το μονοπάτι «Χορτερή» βρίσκεται σε φυσικό δάσος Τραχείας πεύκης κοντά στο Δασικό Σταθμό Σταυρού Ψώκας, στην καρδιά του Δάσους Πάφου. Το μονοπάτι είναι κυκλικό και έχει μήκος πέντε χιλιόμετρα. Ο χρόνος για το περπάτημά του υπολογίζεται γύρω στις τρεις ώρες. Αρχίζει και καταλήγει στον κύριο δρόμο Σταυρού Ψώκας - Κύκκου στην τοποθεσία «Πλατανούθκια», που απέχει από το Δασικό Σταθμό Σταυρού Ψώκας 1,5 χιλιόμετρο. Στο δασικό σταθμό λειτουργεί ξενώνας και εστιατόριο, εκδρομικός και κατασκηνωτικός χώρος και δύο περιφραγμένοι χώροι όπου ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει το κυπριακό αγρινό και ένα είδος ελαφιού που εισήχθηκε στην Κύπρο.

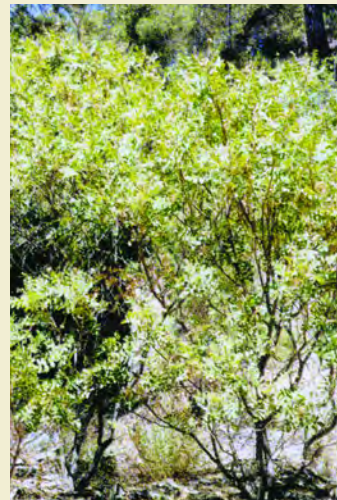
Το μονοπάτι ακολουθεί ανηφορική πορεία μέχρι την κορυφή της «Χορτερής» σε υψόμετρο 1290 m και το περπάτημα είναι σχετικά κουραστικό. Από εκεί κατηφορίζει και καταλήγει ξανά στην αφετηρία του. Διέρχεται στο σύνολό του μέσα από μικτές συστάδες Τραχείας πεύκης και Λατζιάς. Κατά μήκος της πορείας του, προσφέρει εξαιρετική θέα της κοιλάδας του Σταυρού και γενικά του Δάσους Πάφου. Προσφέρει επίσης ευκαιρίες για μελέτη της χλωρίδας, της πανίδας, της γεωλογίας και των οικοσυστημάτων της περιοχής.

Ο Δασικός Σταθμός της Ψώκας το Χειμώνα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΗΜΕΝΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ

1. ***Platanus orientalis*, Πλάτανος:** Φυλλοβόλο δέντρο που απαντά σε ρεματιές και κοντά σε πηγές νερού (υψόμετρο 0 - 1 600 m). Εκτός από την Κύπρο είναι ιθαγενές σε χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης και της δυτικής Ασίας.
2. ***Rubus sanctus*, Βάτος:** θάμνος ιθαγενής της ανατολικής Μεσογείου με εξάπλωση μέχρι το Αφγανιστάν. Στην Κύπρο απαντά κυρίως κοντά σε υγρές θέσεις (υψόμετρο 0 - 1 600 m).
3. ***Myrtus communis*, Μερσινιά ή Μυρτιά:** Αειθαλής θάμνος ιθαγενής της Μεσογείου, δυτικής και κεντρικής Ασίας. Στην Κύπρο απαντά σε υγρές τοποθεσίες (0 - 1 500 m).
4. ***Quercus aīnifolia*, Λατζιά:** Ενδημικός αειθαλής θάμνος πολύ κοινός στα δάση της ευρύτερης οροσειράς Τροόδους (υψόμετρο 500 - 1 600 m).
5. ***Rhus coriaria*, Ρούδι ή Σουμάκι:** Φυλλοβόλος θάμνος ιθαγενής της Μεσογείου μέχρι το Ιράν. Αρκετά κοινός στην Κύπρο στα μεσαία και πιο ψηλά υψόμετρα (600 - 1 650 m).
6. **Τραχεία πεύκη (*Pinus brutia*) με καρκίνωμα:** Είναι το κύριο είδος του Δάσους Πάφου και απαντά από την επιφάνεια της θάλασσας μέχρι 1 400 m υψόμετρο σε πυριγενείς και ασβεστολιθικούς

Rhus coriaria, Ρούδι ή Σουμάκι

Origanum dubium, Ρίγανη

σχηματισμούς. Το καρκίνωμα υποδηλώνει ότι το ξύλο του πεύκου έχει στο σημείο του καρκινώματος υπερδιπλασιαστεί (πολλαπλή κυτταροδιαίρεση).

7. ***Arbutus andrachne*, Αντροκλιά:** Αειθαλής θάμνος, ιθαγενής της ανατολικής Μεσογείου, αρκετά κοινός στην Κύπρο (100 - 1 400 m).
8. ***Quercus aīnifolia*, (Πυκνή συστάδα λατζιάς):** Οικότοπος που προστατεύεται και περιλαμβάνεται στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευομένων Περιοχών Φύση 2000.
9. **Σημείο Ξεκούρασης.**
10. ***Origanum dubium*, Ρίγανη:** Αρωματικός ημίθαμος, που απαντά μόνο στην Κύπρο και στη νότια Τουρκία. Στην Κύπρο είναι αρκετά κοινή στο δάσος Πάφου (υψόμετρο 200 - 1 000 m).
11. ***Acer obtusifolium*, Σφένδαμος:** Αειθαλής θάμνος ή μικρό δέντρο, όχι πολύ κοινό (υψόμετρο 0 - 1 400 m). Αυτό το είδος σφενδάμνου υπάρχει μόνο στην Κύπρο, στο Λίβανο και τη Συρία.

Origanum dubium, Ρίγανη

12. **Τραχεία πεύκη (*Pinus brutia*) προσβεβλημένη από μύκητα:** Η «ίσκα» (καρπόσωμα μύκητα) υποδηλώνει πως το εσωτερικό ξύλο του πεύκου είναι σάπιο.
13. ***Lonicera etrusca*, Ποντιτζιά:** Μεσογειακός, αναρριχώμενος θάμνος, σχετικά κοινός σε δασικές περιοχές (υψόμετρο 300 - 1 400 m).
14. **Βράχοι με βρύα και λειχήνες:** Τα βρύα είναι απλά πράσινα φυτά με απλούς βραχίονες και φύλλα, χωρίς αληθινές ρίζες. Λειχήνες είναι συμβιώσεις φύκους και μύκητα που αναπτύσσονται μαζί για το καλό και των δύο.
15. **Πετρώματα Διαβάση:** Πυριγενή πετρώματα που αποτελούνται από σειρά φλεβών που περιβάλλουν τα άλλα plutωνικά πετρώματα της οροσειράς του Τροόδους. Η σύσταση των φλεβών είναι βασαλτική έως δολεριτική.
16. **Σημείο θέας:** Πανοραμική θέα του δάσους Πάφου και ειδικότερα της κοιλάδας του Σταυρού.
17. **Υπερώριμη συστάδα Τραχείας πεύκης (*Pinus brutia*):** Χαρακτηριστικά υπερμεγέθη και γέρικα πεύκα με κορυφή επίπεδη και φλοιό γκρίζο χωρίς αυλακώσεις.
18. ***Pistacia terebinthus*, Τρεμθιά:** Μεσογειακός φυλλοβόλος θάμνος ή μικρό δέντρο, αρκετά κοινό σε πολλές δασικές και άλλες περιοχές (υψόμετρο 0 - 1 600 m).
19. **Σημείο θέας:** Σύγκλιση κορυφογραμμών προς την κορυφή της «Χορτερής».
20. **Τεχνητές αναδασώσεις (απέναντι):** θέα προς αναδασώσεις που έγιναν από το Τμήμα Δασών.
21. ***Cistus creticus*, Ξυσταρκά:** Μεσογειακός θάμνος πολύ κοινός στην Κύπρο, με εξαιρετική ικανότητα στον εποικισμό καμένων περιοχών (υψόμετρο 0 - 1 700 m).
22. **Σημείο Ξεκούρασης.**
23. ***Quercus aīnifolia*, Λατζιά:** Βλέπε σημείο αρ. 4.
24. **Τραχεία πεύκη (*Pinus brutia*) που ξηράθηκε με φυσικό τρόπο.**
25. **Σημείο θέας:** Πανοραμική θέα σειράς κορυφών της κοιλάδας του Σταυρού Ψώκας.

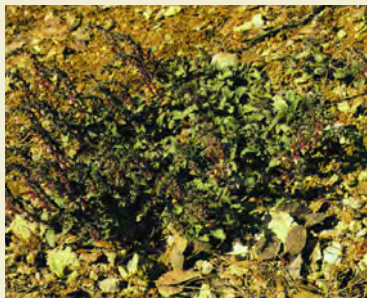
26. Το Πυροφυλάκιο «Ζαχαρού» (απέναντι): Είναι ένα από τα επτά μόνιμα πυροφυλάκια που λειτουργούν στο Δάσος Πάφου κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου για γρήγορη ανίχνευση και αναγγελία δασικών πυρκαγιών.

Asphodelus aestivus, Σπουρτούλλα

27. *Asphodelus aestivus*, Σπουρτούλλα: Μεσογειακή πολυετής πόα, ιδιαίτερα κοινή σε περιοχές που βόσκονται (υψόμετρο 0 - 1 800 m).

28. *Scutellaria cyprica*, Σκουτελλάρια: Ενδημικό φυτό, αρκετά κοινό (υψόμετρο 400 - 1 951 m) που ανθίζει από τον Απρίλιο ως τον Ιούνιο.

Scutellaria cyprica, Σκουτελλάρια

29. *Teucrium kotschyianum*, Τεύκριον: Αρκετά κοινό φυτό που ανθίζει τον Μαΐο - Ιούλιο (υψόμετρο 500 - 1 600 m). Περιορισμένης εξάπλωσης αφού απαντά μόνο στο ανατολικό Αιγαίο, νότια Τουρκία, και Κύπρο.

30. Πεύκο (*Pinus brutia*) κτυπημένο από κεραυνό: Χαρακτηριστική η ραγάδα (σχίσμα) που δημιουργείται από το πέρασμα του κεραυνού και την είσοδο του στο έδαφος.

Teucrium kotschyianum, Τεύκριον

31. *Helichrysum italicum*, Ψυλλίνα: Μεσογειακό φρυγανώδες φυτό, πολύ κοινό στην ευρύτερη οροσειρά του Τροόδους (υψόμετρο 300 - 1 700 m).

32. Σημείο ξεκούρασης: Θέα προς το Δασικό Σταθμό Σταυρού Ψώκας.

Παρακαλούμε προσέξτε τα πιο κάτω:

⇒ Το άναμμα φωτιάς σε οποιοδήποτε σημείο του δάσους, ακόμα και σε δρόμους και πλατείες, απαγορεύεται αυστηρά.

⇒ Αποφεύγετε να καπνίζετε ή να τρώτε, όταν περπατάτε στα Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης.

⇒ Η οδήγηση μοτοποδηλάτων ή ποδηλάτων στα μονοπάτια δεν επιτρέπεται.

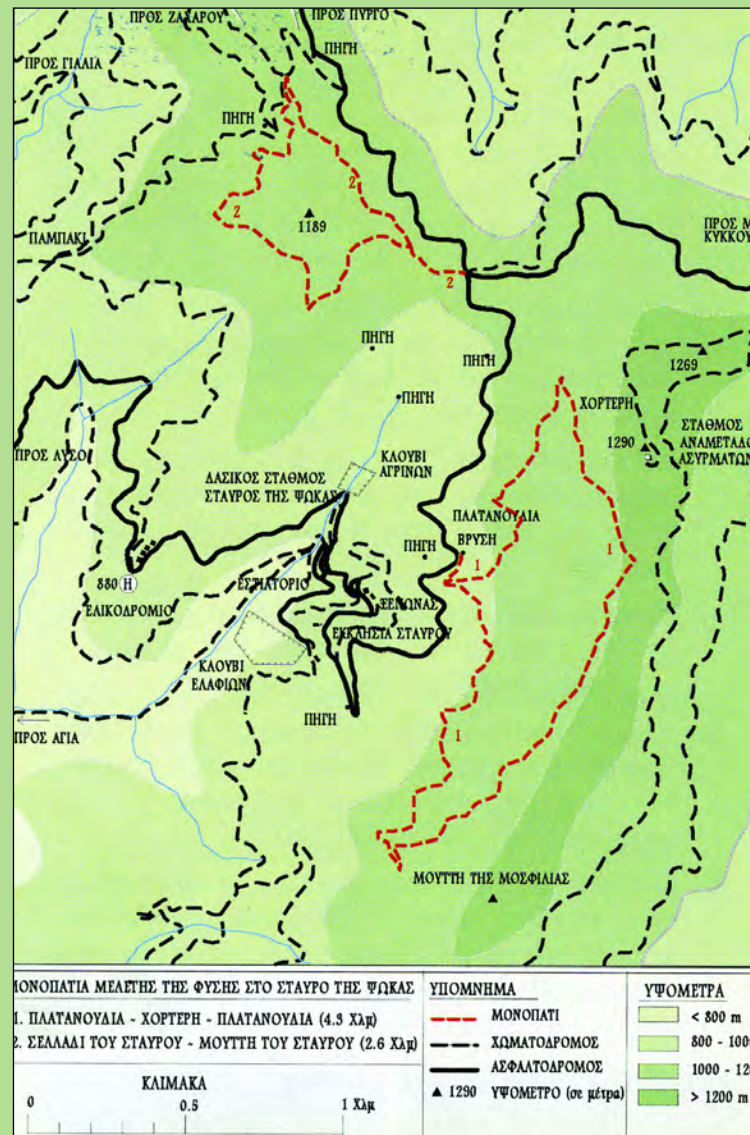
⇒ Να θυμάστε ότι βρίσκεστε σε ένα χώρο που είναι κατοικία για πουλιά και για την άγρια ζωή. Σεβαστείτε αυτό το γεγονός και μην τα παρενοχλείτε με οποιοδήποτε τρόπο. Αποφεύγετε να κόβετε φυτά ή να χαράσσετε φλοιούς δέντρων.

Αν έχετε οποιαδήποτε παρατήρηση, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε με το Τμήμα Δασών:

Κεντρικά Γραφεία 22805528 ή
Σταυρός της Ψώκας 26991858.

Σε περίπτωση πυρκαγιάς μόνο καλέστε αμέσως το 1407 (24 ώρες).

Σε περίπτωση τραυματισμού καλέστε το 112 ή το 199

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
www.moa.gov.cy/forest

Μονοπάτι
Μελέτης
της Φύσης
"Χορτερή"

Τυπώθηκε σε οικολογικό χαρτί

Γ.Τ.Π. 45/2012 – 5.000
Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
Εκτύπωση: Zavallis Litho Ltd